

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD., a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu: **L.S.**, bytom R., proti žalovanému: **Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky**, Župné námestie č. 13, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 8287/2004-41 zo dňa 5.4.2005, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 184/05-16 zo dňa 21.3.2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 184/05-16 zo dňa 21.3.2007 **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia č. 8287/2004-41 zo dňa 5.4.2005, ktorým žalovaný zamietol rozklad a potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. 8287/2004-43-100 zo dňa 7.1.2005 o priznaní príplatku žalobcovi za výkon funkcie sudcu podľa § 95 ods. 1

zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1.1.2005 vo výške 16 200 Sk (537,74 €) mesačne. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že ich náhradu v konaní neúspešnému žalobcovi nepriznal.

Z odôvodnenia krajského súdu vyplýva, že novela zákona o sudcoch s účinnosťou od 1.1.2008 nezaložila právne následky do minulosti, ale len do budúcnosti modifikovala právne následky založené podľa starších zákonov. Teda nová právna úprava nezmenila už existujúce právne vzťahy, lebo nezasiahla do práv žalobcu na výplatu starobného dôchodku a príplatku, ktorého výška sa odvíja od počtu odpracovaných rokov v justícii, na tieto vzťahy však viaže do budúcnosti iné práva ako predchádzajúca právna úprava. Súd konštatoval, že zo zásady zákazu retroaktivity nemožno vyvodiť nemennosť úpravy peňažných náležitostí sociálneho zabezpečenia sudcov, alebo možnosť prijímania len takých úprav, ktoré priznávajú viac práv. Zdôraznil rozdiely medzi pravou a nepravou retroaktivitou a poukázal na to, že v danom prípade jednoznačne išlo o nepravú retroaktivitu, ktorá je prípustná, pretože nezasahuje do právneho postavenia žalobcu a ním legálne nadobudnutých práv, nemení kritériá pre vznik nároku žalobcu na starobný dôchodok, ani neodníma žalobcovi príplatok patriaci k dôchodku. Preto podľa názoru súdu žalovaný postupoval v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, keď žalobcovi priznal príplatok za výkon funkcie sudcu v sume 16 200 Sk (537,74 €) mesačne v súlade s novelou zákona o sudcoch účinnou od 1.1.2005.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas odvolanie, ktorým ho žiadal zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Krajskému súdu vytýkal, že nevyhovel jeho návrhu na prerušenie konania z dôvodu prebiehajúceho konania v obdobnej veci na ústavnom súde Slovenskej republiky o návrhu Krajského súdu v Banskej Bystrici na začatie konania o nesúlade zákona o prokuratúre s čl. 1 ods. 1 ústavy. Tým, že krajský súd o návrhu na prerušenie konania nerozhodol, sa dopustil vážneho procesného pochybenia.

Vo veci namietal, že ustanovenia § 151f ods. 1 a § 154g ods. 1 zákona č. 586/2004, ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich, sú v rozpore s ústavou, pretože tieto ustanovenia sú retroaktívne – menia práva a povinnosti založené skutočnosťami za platnosti skoršieho zákona a novou právnou úpravou došlo k obmedzeniu práva v jeho neprospech. Právna retroaktivita je pritom v slovenskom právnym poriadku

neprípustná, je v rozpore s ústavou a s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Ustanovenia § 151f ods. 1 a § 151g ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. sú podľa názoru žalobcu v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v intenciách dôvodov podaného odvolania a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) s tým, že rozsudok verejne vyhlásil dňa 17. mája 2011 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo spisu prvostupňového súdu, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis žalovaného, zistil, že žalobcovi ako starobnému dôchodcovi bol prvostupňovým rozhodnutím č. 8287/2004-43-100 zo dňa 7.1.2005 priznaný príplatok za výkon funkcie sudcu od 1.1.2005 vo výške 16 200 Sk mesačne podľa § 95 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. v spojení s § 151f ods. 1 a § 151g ods. 3 zákona č. 385/2000 Z.z.

Na rozklad žalobcu žalovaný prvostupňové rozhodnutie svojim rozhodnutím č. 8287/2004-41 zo dňa 5.4.2005 potvrdil s odôvodnením, že dňa 1.1.2005 vstúpil do účinnosti zákon č. 586/2004 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 385/2000 Z.z. Novela výrazne zmenila povahu sociálneho zabezpečenia sudcu v dôchodkovom veku, keď nová úprava príplatok k dôchodku za výkon funkcie zmenila na príplatok za výkon funkcie sudcu a ustanovila nový spôsob výpočtu tejto dávky. Ku v rozklade namietanej retroaktivite novely žalovaný poukázal na nález Ústavného súdu SR PL. ÚS 38/95 z 3.4.1996, podľa ktorého „nie je v nesúlade so žiadnym ustanovením Ústavy Slovenskej republiky, pokiaľ NR SR zákonom (novelou zákona“ upraví materiu, ktorá už je upravená skorším zákonom, ak táto jej zákonodarná činnosť je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Odňatím možnosti uskutočňovať takýto druh zákonodarnej činnosti by sa NR SR znemožnilo reagovať na tie spoločenské zmeny, dôsledky ktorých je potrebné premietnuť do oblastí už predtým upravených zákonmi NR SR.“ Podľa žalovaného v predmetnej veci nešlo o pravú

retroaktivitu, ktorá je zakázaná, ale o retroaktivitu nepriamu, ktorá sa prejavuje v tom, že nový zákon nezakladá právne následky do minulosti ale pro futuro, teda do budúcnosti, modifikuje právne následky založené podľa starších zákonov. Podľa žalovaného nové ustanovenie zákona č. 385/2000 Z.z. vytvára pre právne vzťahy založené skorším zákonom nový právny režim a nežiada o spätné vrátenie finančného rozdielu, ktorý vznikol novým spôsobom výpočtu výšky príplatku a ani neobsahuje ustanovenia, ktoré by neuznávali skutočnosť, na základe ktorých príplatok sudcu bol priznaný.

Uvedené rozhodnutie napadol žalobca žalobou, ktorú krajský súd zamietol.

Po podaní odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1Sžo/94/2007 zo dňa 30.1.2008 s poukazom na § 109 ods. 2 písm. c/ OSP prerušil konanie o odvolaní žalobcu proti rozsudku krajského súdu z dôvodu, že na Ústavnom súde Slovenskej republiky bol Krajským súdom v Banskej Bystrici podaný návrh na začatie konania o nesúlade § 151g ods. 1, 3 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich, ktorý bol zmenený a doplnený zákonom č. 586/2004 Z.z., s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom PL. ÚS 16/09-51 zo dňa 27.10.2010 (uverejneným na stránke ústavného súdu v apríli 2011) návrhu Krajského súdu v Banskej Bystrici na vyslovenie nesúlady uvedených ustanovení s ústavou nevyhovet. Dospel k záveru, že napadnuté ustanovenia zákona č. 385/2000 Z.z. jednoznačne nevykazujú znaky retroaktivity, pretože „...v predmetnej veci bolo zmenené pravidlo pochádzajúce z minulosti, ale splatné dávky, na ktoré mal žalobca do účinnosti napadnutej novely nárok, neboli zmenené či odobraté, čiže nové pravidlá neboli aplikované na minulosť.“

Ústavný súd konštatoval, že „...namietaná novela tým, že výlučne do budúcnosti mení vzorec na výpočet príspevku, zjavne naplňa znaky tzv. nepravej retroaktivity, prípadne tzv. okamžitého účinku zákona...“ Podľa nálezu je „...nepochybne nadobudnutým právom nárok na konkrétnu dávku, ktorá bola splatná podľa predchádzajúceho predpisu. K zásahu do takého nároku však nedošlo a taký zásah nebol ani namietaný. Technicky je nadobudnutým právom aj právo na príspevok vo výške nie nižšej, ako vo výške vypočítanej na základe pôvodného vzorca v tom zmysle, že ak by nebol zmenený zákon, tak by bol štát povinný plniť zodpovedajúcu povinnosť. V okolnostiach danej veci však nejde o nadobudnuté právo hodné

momentálnej špeciálnej ústavnej ochrany, čo vyplýva hlavne z charakteru samotného príspevku a kontextu jeho modifikácie...“ Ústavný súd v náleze ďalej konštatoval, že príplatok k dôchodku sudcu sa nepovažuje za sociálnu dávku. Uviedol, že namietaný zásah – narušenie právnej istoty previazanej s majetkovou sférou dotknutých sudcov – je v predmetnej veci plne ústavnoprávne akceptovateľný a „napadnuté ustanovenia nemajú znaky pravej retroaktivity, nenarúšajú nadobudnuté práva ani legitímne očakávanie, pretože predchádzajúca právna úprava nemohla takéto legitímne očakávanie vyvolať“.

Podľa § 151f ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. (v znení účinnom od 1.1.2005) výška príplatku za výkon funkcie sudcu je v roku 2005 1% z priemerného platu sudcu. Ak výkon funkcie sudcu netrval celý rok, patrí sudcovi pomerná časť príplatku za výkon funkcie sudcu za každý aj začatý mesiac výkonu funkcie. Príplatok za výkon funkcie patrí sudcovi najviac za 35 rokov výkonu funkcie.

Podľa § 151g citovaného zákona právo na príplatok k dôchodku, ktoré vzniklo sudcovi do 1. januára 2005 a ktoré k tomuto dňu trvá, sa mení dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona na právo na príplatok za výkon funkcie sudcu (ods. 1).

Sudca, ktorý splnil podmienky nároku na výplatu príplatku k dôchodku za výkon funkcie sudcu do 1. januára 2005 a jeho nárok ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona trvá, má od účinnosti tohto zákona nárok na výplatu príplatku za výkon funkcie sudcu vo výške určenej podľa tohto zákona; na účely určenia výšky príplatku sa do času výkonu funkcie sudcu započíta celá prax, ktorá bola započítaná na účely príplatku k dôchodku podľa doterajších predpisov (ods. 3).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil so záverom krajského súdu i žalovaného, že prijatá novela zákona č. 385/2000 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2005 nevykazuje znaky pravej retroaktivity v našom právnom poriadku neprípustnej, ale ide v nej o retroaktivitu nepravú, ktorá je prípustná. Uvedený záver skonštatoval vo svojom náleze PL. ÚS 16/09-51 zo dňa 27.10.2010 aj Ústavný súd Slovenskej republiky, na ktorý najvyšší súd poukazuje. Dotknutou novelou boli totiž uznané právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti a účinnosti skoršieho zákona, no zároveň boli zmenené isté práva do budúcnosti. Novelou nebolo zmenené ani odňaté právo žalobcu vzniknuté v minulosti podľa staršieho

zákona, príplatok žalobcovi naďalej patrí. Zmenený bol jeho názov a spôsob výpočtu príplatku, avšak až do budúcnosti, nijakým spôsobom neboli dotknuté už vyplatené dávky podľa staršieho predpisu. Teda novelou boli pro futuro modifikované právne následky vyplývajúce z práva založeného v minulosti skorším predpisom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k totožnému záveru ako krajský súd a keďže žalobca v odvolaní neuviedol žiadne ďalšie dôkazy alebo skutočnosti, s ktorými by sa žalovaný alebo súd nevysporiadal a ktoré by nasvedčovali inému záveru, ako bol ustálený, postupom podľa § 219 OSP napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c a § 250k ods. 1 OSP, keď žalobcovi nepriznal trovy, lebo nebol v odvolacom konaní úspešný.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 17. mája 2011

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová